

Απομαγνητοφωνημένη ομιλία μακαριστού γέροντος Αθανασίου Μυτιληναίου

με θέμα:

«Ο ΣΚΑΝΔΑΛΙΣΜΟΣ»

[εκφωνήθηκε στην Ιερά Μονή Κομνηνείου Λαρίσης στις 14-2-1999]

(B 392)

[β΄ έκδοσις]

Σήμερα, αγαπητοί μου, Κυριακή της Απόκρεω, η Εκκλησία μας πολύ σοφά έθεσε αποστολική περικοπή την προτροπήν του Αποστόλου Παύλου που λέγει: *«Οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν περισσεύωμεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω».*

Βέβαια, αυτά τα λόγια που γράφει, αγαπητοί μου, ο απόστολος Παύλος εις την Α΄ προς Κορινθίους επιστολήν του έχουν ένα ιστορικό προηγούμενο· που αναφέρεται στα ειδωλόθυτα. *«Εἰδωλόθυτον»* είναι εκείνο το κρέας ή και όχι κρέας, μπορεί να είναι και καρπός, που εθυσιάστηκε εις τους Θεούς, τους ψεύτικους Θεούς.

Το πράγμα ήταν αρχικά αδιάφορο. Αφού υπήρχε η γνώσις ότι δεν υπάρχουν άλλοι Θεοί. Και συνεπώς τι σήμαινε η θυσία των κρεάτων σ' αυτούς που ...δεν υπάρχουν; Και συνεπώς δεν θα υπήρχε περίπτωσις μολύνσεως. Δηλαδή να φάει κανείς ειδωλόθυτον και να μολυνθεί· πνευματικά να μολυνθεί, ότι έφαγε κρέας που θυσιάστηκε εις τους Θεούς. Αφού δεν υπάρχουν Θεοί. Σας είπα, αρχικά δεν υπήρχε θέμα. Σιγά σιγά όμως υπήρξε θέμα. Δεν είχαν όλοι την πνευματικήν ωριμότητα να κάνουν αυτήν την σκέψη, ότι δεν υπάρχουν Θεοί ψεύτικοι. Και διατηρούσαν την αίσθηση κάποιοι ότι μπορεί να υπάρχουν Θεοί: *«Τού το ξέρεις;»*. Ενώ, αυτούς που λάτρευαν πρωύτερα, ενώ έγιναν Χριστιανοί, όμως έβαζαν κι ένα ερωτηματικό: *«Κι αν υπάρχουν κι άλλοι Θεοί;»*.

Και συνεπώς το πράγμα άρχισε να παίρνει άσχημες διαστάσεις. Αυτό μπορούσε να τους κάνει να διολισθήσουν ξανά εις την ειδωλολατρίαν, που προηγούμενα, βεβαίως, την είχαν εγκαταλείψει. Για τον Παύλο, το θέμα είναι αδιάφορον. Δεν έχει καμία αξία. Καμία σημασία δεν έχει. Επίστεψες εις τον αληθινόν Θεόν; Όλα καθαρά. Ουδέν μολυσμένον. *«Όλα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς»*. Μάλιστα ο Απόστολος Παύλος σοφότερα λέγει το εξής:

«διότι δεν είναι το αν είναι καθαρά όλα, αλλά η συνείδησις του αλλουνού πού βρίσκεται». Διότι μπορεί ο άλλος να σκανδαλιστεί. Γι' αυτό λέγει κάτι, αυτό το πολύ σοφό: Εάν καθίσεις σε ένα τραπέζι να φας, φάε αδιακρίτως. Μη ρωτήσεις: «Άραγε αυτό θυσιάστηκε στα είδωλα; Ή όχι;». Τίποτα. Κάτσε φάε. Αν σου πει ο πλαϊνός σου: «Ξέρεις, αυτό το κρέας έχει θυσιαστεί εις τους θεούς». Τότε μην το φας. Για να μην τον σκανδαλίσεις. Επειδή είναι ανώριμος να καταλάβει μερικά πράγματα. Προσέξτε εδώ. Δεν πρόκειται περί υποκρισίας. Τρώγω γιατί δεν μου λέει κανείς, τώρα δεν τρώγω γιατί μου το είπαν. Όχι, προς Θεού. Όπως ακριβώς κάποιος με επισκέπτεται, αν το θέλετε, και η επίσκεψή του βεβαίως με ενοχλεί. Και δεν θα του πω: «Ξέρεις, με ενοχλείς, άντε φύγε». Αλλά θα ποιήσω την ανάγκην φιλοτιμίαν, θα πιέσω τον εαυτό μου και θα είμαι ευγενής απέναντί του. Δεν θα του πω να φύγει. Καταλάβετε ότι... μη λέμε με πολλή ευκολία μία ενέργειά μας ότι είναι υποκρισία. Δεν είναι σωστό. Αυτό ήταν το ιστορικόν πλαίσιο του όλου θέματος.

Γι' αυτό λέει ο Απόστολος Παύλος: «Να μη φάω κρέας εις τον αιώνα, προκειμένου να σκανδαλίσω τον αδελφόν μου». Άρα μια ελευθέρα χρήση των ειδωλοθύτων από εκείνους που είχαν μίαν πνευματικήν ωριμότητα μπορούσε να σταθεί σκάνδαλο σ' αυτούς που δεν είχαν ωριμότητα. Γι' αυτό γράφει: «**Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενούσιν**». «Προσέξτε», λέει, «αυτή η εξουσία μας, να φάμε, δεν υπάρχει θέμα, μήπως γίνει πρόσκομμα, σκάνδαλο, εις εκείνους οι οποίοι έχουν ανώριμη προσωπικότητα, δηλαδή ασθενούν». Όχι ασθενούν σωματικά. Δηλαδή η πίστις των δεν είναι σίγουρη.

Βέβαια, σας είπα, αφορμή στάθηκαν τα ειδωλόθυτα. **Αφορμή. Σε ένα πολύ μεγάλο θέμα, που λέγεται σκανδαλισμός.** Αυτό το θέμα, αγαπητοί μου, στην αγάπη σας σήμερα θα προσπαθήσουμε να το δούμε. Το θέμα του σκανδαλισμού.

Τι είναι ο σκανδαλισμός; Ο Απόστολος Παύλος χρησιμοποιεί δύο όρους. Τον όρον «πρόσκομμα», από το προσκόπτω. Και τον όρον «σκάνδαλον». Αυτά τα δύο χρησιμοποιεί. Τι σημαίνει, όμως, σκανδαλισμός; Είναι το αποτέλεσμα του σκανδάλου. Το σκάνδαλο είναι το ξυλάκι εκείνο που κρατά ανοιχτά μια παγίδα, που όταν το ακουμπήσει κάποιος, πέφτει

η παγίδα. Ξέρετε τα παιδιά το κάνουν αυτό στην ύπαιθρο. Έχουνε μία πλάκα, σκάβουν ένα λακκάκι, βάζουνε μία πλάκα, την στερεώνουν με ένα ξυλάκι και εδώ από κάτω έχουνε... λίγο σταράκι, ας πούμε, για να πιάσουν ένα πουλάκι. Είτε το πουλάκι θα είναι απρόσεκτο και θα σπρώξει το ξυλάκι και θα πέσει η πλάκα, είτε παραμονεύει το παιδί με έναν σπάγγο από κάπως μακριά και μόλις δει ένα πουλάκι να πάει εκεί, τραβάει το ξυλάκι, πέφτει η πλάκα. Κατά λέξη, αυτό θα πει σκάνδαλο και σκανδαλισμός. Είναι ο πάσσαλος ακόμη, αν θέλετε, ή το παλούκι εκείνο που προσκόπτει ή σκοντάφτει κάποιος. Είναι ένα παλούκι, δεν το βλέπει και σκοντάφτει. Αυτό λέγεται «σκανδαλίζομαι». **Από το σκάνδαλο που ήταν στον δρόμο μου, στο περπάτημά μου και δεν το είδα να το αποφύγω.**

Έτσι μεταφορικά, μεταφορικά σημαίνει εμπόδιο σε θέματα πίστεως ή σε θέματα ηθικής. Λέγει ο Ιερός Χρυσόστομος: *«Τὰ κωλύματα τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ»*. Τι είναι σκάνδαλο; Τι είναι τα σκάνδαλα; Τα εμπόδια, τα κωλύματα, το να βαδίσεις σωστά στον δρόμο σου, *«τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ»*. Κι ο Μέγας Βασίλειος λέγει: *«Πᾶν τὸ κωλῶν τῇ ἐντολῇ τοῦ Θεοῦ ὑπακούειν»*. *«Καθετί που εμποδίζει να υπακούσει κανείς εις την εντολήν του Θεού. Και να μην το κάνει»*. Για να υπενθυμίσει ο Παύλος: *«Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα (:Καλό είναι να μην φάει κανείς κρέας), μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ (:εν τω οποίῳ κρέατι, δηλαδή) ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει (:ο ἀδελφός σου ο Χριστιανός σκοντάφτει) ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ»*. Δηλαδή δεν έχει ώριμη προσωπικότητα, δεν έχει πλήρη θεολογική κατάρτιση και γνώση κ.ο.κ.

Και για να πάρουμε, αν το θέλετε, ένα αισθητόν παράδειγμα. Τώρα μπαίνομε στη Σαρακοστή. Ένας ιερέυς -πόσες φορές μου έχει ειπωθεί αυτό- μπαίνει σε ένα εστιατόριο και ζητάει να φάει κρέας. Είναι Σαρακοστή. Μεγάλη Σαρακοστή. Και ζητάει από τον σερβιτόρο να φάει κρέας. Κάποιος τον βλέπει. Σκανδαλίζεται. Δηλαδή μπαίνει εμπόδιο στον δρόμο της πίστεως. Και εφεξής δεν πηγαίνει στην Εκκλησία. Ή ακόμη αρνείται και αυτήν την χριστιανικήν πίστιν. Εάν οι παπάδες κάνουν έτσι κι έτσι... εγώ; Και δεν πάει στην Εκκλησία. Αρχίζει να ξεφτάει δε η πίστις του.

Ή ακόμη η ασυνέπεια ενός πιστού μπορεί να σκανδαλίσει. Είναι εκείνο που λένε: *«Σεις που κάνετε τους μεγάλους σταυρούς...»*. Δεν κάνομε μεγάλους σταυρούς. Κάνομε

σωστούς σταυρούς. Γιατί σεις, που μας ειρωνεύεστε, κάνετε σταυρό μαντολίνο. Ο σταυρός όπως τον κάνεις, σαν να παίζεις μαντολίνο. Και κατηγορείς εμένα γιατί κάνω σωστό τον σταυρό μου; Εν τοιαύτη περιπτώσει, σκανδαλίζεται ο άλλος. Απ' αυτό; Ναι, ενίοτε. Φταίω εγώ; Όχι. Πότε φταίω εγώ; Όταν είμαι ασυνεπής στην πνευματική ζωή.

Ωστόσο, λέει ο Θεός, είναι στην Παλαιά Διαθήκη, χρησιμοποιείται και από την Καινή Διαθήκη: *«Δι' ὑμῶν βλασφημεῖται τὸ ὄνομά μου ἐν ταῖς ἔθνεσι»*. *«Εξαιτίας σας, δηλαδή εσείς οι Εβραίοι, που έχετε ασυνέπεια, βλασφημεῖται το ὄνομά μου»*, λέει ο Θεός, *«εις τους γύρω εθνικούς και ειδωλολάτρες»*.

Ο σκανδαλισμός είναι το αποτέλεσμα, όπως είπαμε, του σκανδάλου. Ο σκανδαλισμός μπορεί να γίνει είτε σαν ενέργεια κάποιου που προκαλεί, είτε σαν ενέργεια κάποιου που προκαλείται. Ο προκαλών και ο προκαλούμενος. Και πρώτα, πώς μπορεί κανείς να προκαλεί; Οουουου..., μεγάλο το ρεπερτόριον του θέματος... Σε θέματα πίστεως, όταν αποτρέπει από την πίστη χρησιμοποιώντας ή έωλα επιχειρήματα, όμως ισχυρά για τους ασθενείς ή ειρωνεύεται. *«Α, πας στην Εκκλησία; Και ποιος είναι ο Ιησούς Χριστός;»*. Σε θέματα πίστεως, όταν ο άλλος ειρωνεύεται, κοροϊδεύει, εμποδίζει. Όταν ακόμη, ασεβεί. Και μάλιστα αν κατέχει και κάποια υψηλή, κοινωνική θέση. Όπως διοικητική ή εκπαιδευτική. Όταν ακόμα, με τον τρόπο που ζει, επηρεάζει τους απλουστέρους, τους απλούς ανθρώπους να τον μιμούνται σε αθέμιτα έργα: *«Είδες αυτό; Και είναι αξιωματούχος κοινωνικά. Είδες τι κάνει; Γιατί να μην το κάνω εγώ;»*.

Αυτοί που σκανδαλίζουν έχουν βαρυτάτη ευθύνη έναντι του Θεού και των ανθρώπων. Λέγει στην προς Ρωμαίους ο Απόστολος: *«Ὁ διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκει; (: Σὺ που διδάσκεις τὸν ἄλλον, τὸν εαυτὸν σου δὲν τὸν διδάσκεις;)»*. *Ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις; (:Σὺ που κηρύσσεις νὰ μὴν κλέπτει κανεὶς, εσὺ εἶσαι κλέφτης;)»*. *Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; (:Σὺ που λες νὰ μὴν μοιχεύει κανεὶς, εσὺ εἶσαι μοιχός;)»*. *Ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλα ἱεροσυλεῖς;»*.

Ένας εκπαιδευτικός, αγαπητοί μου, έχει βαρυτάτη ευθύνη· δάσκαλος, καθηγητής, από την κατωτάτην εκπαίδευσιν, από την Α΄ Δημοτικού μέχρι το Πανεπιστήμιο, όταν σκανδαλίζει τους μαθητάς του ή τους φοιτητάς του, σε θέματα πίστεως. Και μάλιστα για

το Θεανθρώπινον πρόσωπον του Χριστού. Ξέρετε τι λέγεται; Ο Θεός να φυλάει. Δεν θέλω να πω κανένα παράδειγμα, γιατί δεν θέλω να πλήξω τα αυτιά σας. Και γιατί πολλές φορές, άμα ακούσουμε κάτι, σαν βδέλλα κολλάει. Ξέρετε, είναι κάτι φυτά, κάτι αγκαθιές είναι, όταν μπορούμε μέσα σε αυτά τα φυτά, εκεί που περπατάμε, εμείς τα λέμε τσιμπούρια, δεν είναι τσιμπούρια, κολλάν επάνω στο παντελόνι σου, στο φουστάνι σου και δεν μπορείς να τα βγάλεις. Έτσι κολλάν αυτές οι ιδέες, άμα ακούσουμε από ανθρώπους που βλάσφημα στρέφονται εναντίον του προσώπου του Ιησού Χριστού.

Θέλετε ένα παράδειγμα; Όποιος διάβασε, φερειπείν, Καζαντζάκη, να του έχει κολλήσει σαν στρείδι στο μυαλό, ό,τι έχει πει ο Καζαντζάκης εναντίον του Ιησού Χριστού. Να 'το. Βλέπετε πώς κολλάν αυτά; Και δυστυχώς ρυθμίζουν την παρακάτω ζωή μας, την ζωή των μαθητών. Μεγαλώνουν και μένουν με ελλιπή ή και καθόλου ακόμη, αν το θέλετε, πίστιν. Και βάζουνε, σαν να χάθηκαν οι λογοτέχναι της εποχής μας, της Ιστορίας μας, της Ελλάδος, και βάζουν οι καθηγητές στα σχολειά, οπωσδήποτε να γίνουν εργασίες επάνω στον Καζαντζάκη. Γιατί; Γιατί είναι της μόδας. Γιατί; Γιατί υπάρχει αθεΐα και απιστία. Όπως εκείνον τον κάποιον άλλον, ας μην πω το όνομά του, κι εκεί επιμένουν, να κάνουν οι μαθηταί εργασίες, φιλολογικές εργασίες· αυτός ήταν ομοφυλόφιλος. Γιατί είναι της μόδας η ομοφυλοφιλία.

Λέγει ο Κύριος ακόμα: «Ὅς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης». «Όποιος», λέει, «σκανδαλίσει ένα των μικρῶν τούτων». Μικρῶν στην ηλικία, αλλά και μικρῶν ανθρώπων, δηλαδή δεν έχουνε πολλή γνώση, αφελείς άνθρωποι, απλοί άνθρωποι, αλίμονό του αν κανείς σκανδαλίσει έναν τέτοιο άνθρωπον. Ή ένα τέτοιο παιδί. Τον συμφέρει να βάλει μυλόπετρα, απ' αυτές που αλέθουν τις μυλόπετρες και να πάει να φουντάρει στ' ανοιχτά της θαλάσσης. Δηλαδή θα έχει λιγότερη αμαρτία εάν αυτοκτονήσει, παρά να σκανδαλίσει.

Το ίδιο ισχύει, αγαπητοί μου, και για τους γονείς, αγαπητοί μου· που συκοφαντούν τον Χριστό και την Εκκλησία Του στα παιδιά τους και τα κάνουν διπλότερα γεέννης. Όταν οι γονείς εμποδίζουν ακόμη τα παιδιά τους να ζήσουν πνευματική ζωή, να νηστεύουν, να

εγκρατεύονται, να εκκλησιάζονται. Τ' αφήνουν και κοιμούνται την Κυριακή το πρωί. «Ε», λέει, «το παιδάκι μας είναι κουρασμένο». Ναι, ήταν στο χωράφι και έσκαβε... Αλλά και τούτο, την Παρασκευή το μεσημέρι τελειώνουν τα παιδιά. Να κοιμηθεί την Κυριακή το πρωί γιατί είναι κουρασμένο;

Όταν, ακόμη, οι γονείς συμβουλεύουν τα παιδιά τους στο κακό, στην ανεντιμότητα. Στο τηλέφωνο... «Πες ότι δεν είμαι εδώ». Και μαθαίνει το παιδί να λέει ψέματα. Στην κλοπή, στην υποκρισία. Ακόμη όταν η πολιτεία δίδει το κακό παράδειγμα σε θέματα εντιμότητας, ειλικρινείας, δικαιοσύνης και αρετής.

Πάντως ο κόσμος είναι πηγή σκανδάλων. Λέει ο Κύριος: «*Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων*(:Αλίμονο εις τον κόσμον εξαιτίας των σκανδάλων)». Η μόδα, το κακό παράδειγμα, η κοσμική νοοτροπία, η αποστασία, είναι σκάνδαλα να προχωρήσει κανείς στην πνευματική ζωή. Και η πλοκή και η σύνθεσις του κόσμου είναι που... λέει πάλι ο Κύριος: «*Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα*». «Είναι αδύνατον να μην έλθουν τα σκάνδαλα». Ξαναλέγω γιατί. Διότι η πλοκή και η δομή του κόσμου είναι τέτοια, που ο άλλος σκανδαλίζεται. Βγαίνει έξω, βλέπει μισόγυμνους ανθρώπους, μισόγυμνες γυναίκες, τούτα, εκείνα, συμπεριφορές περίεργες και περίεργες και σκανδαλίζεται. «*Ἀνένδεκτόν ἐστιν*», «είναι αδύνατον να αποφύγει κανείς τα σκάνδαλα του κόσμου τούτου». Πρέπει να γίνεται ισχυρός και να πει: «*Στον δρόμο τους, στον δρόμο μου*». Το ακούσατε; Αυτός βρίζει, βλασφημά, κινείται ανέντιμα. «*Στον δρόμο τους, να τους ελεήσει ο Θεός, στον δρόμο μου*». Να μην σκανδαλιστεί.

Εντούτοις θα πει ο Κύριος: «*Οὐαὶ δι' οὗ ἔρχεται*». Το σκάνδαλο δηλαδή. «*Αλίμονο σε εκείνον που γίνεται αιτία να έλθει το σκάνδαλο*».

Ακόμη ο Κύριος ομιλεί... τώρα δεν έχω χρόνο να σας το ανέλυα αυτό, για την διδαχή Βαλαάμ. Είναι, αγαπητοί μου, στην Αποκάλυψη, 2,14: «*Ὃς*(: ο οποίος, λέγει) *ἐδίδασκε τὸν Βαλὰκ* -τον βασιλιά των Μωαβιτών- *βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ*». Δηλαδή με άλλα λόγια... λέει: «*Θέλεις να νικήσεις τους Ισραηλίτας*;». Ήταν δύο εκατομμύρια άνθρωποι. Τρόμαξε ο Βαλάκ, ο βασιλιάς των Μωαβιτών. Σου λέει...: «*Θα με γλείψουν, θα με φάνε οι Ισραηλίται, όπως το βόδι*», λέει, «*βγάζει την γλώσσα του και*

γλείφει και τρώει το χορτάρι στο λιβάδι. Έτσι», λέει, «θα μας εξαφανίσει». «Θα σου πω», λέει, «τι να κάνεις. Κάλεσέ τους να θυσιάσουν στους δικούς σου θεούς και να πέσουν στην πορνεία. Τότε ο Θεός τους», λέει, «θα θυμώσει μαζί τους και θα τους τιμωρήσει κι εσύ θα γλυτώσεις». Ακούτε συμβουλή; Και το λέγει αυτό ο Κύριος εις την Αποκάλυψη, σας είπα, στο δεύτερο κεφάλαιο.

Και η θέσις των σκανδαλοποιών; Εκείνοι που σκανδαλίζουν; Ο Κύριος ανέφερε την παραβολή των ζιζανίων και βγάζει το εξής συμπέρασμα. Χωρίς να αναλύσω: *«Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων»*. Η αιωνία κόλασις.

Γι'αυτό και ο Απόστολος Παύλος συμβουλεύει και λέγει: *«Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν (·να εξετάζετε) τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα ποιοῦντας (·εκείνοι που κάνουν σκάνδαλα μες στην Εκκλησία) καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν(· αλλάξτε δρόμο)· οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ(·δεν διακονοῦν τον Κύριον και την Εκκλησία Του, αλλά τη εαυτῶν κοιλία· δηλαδή το πορτοφόλι τους, την τσέπη τους, τα συμφέροντά τους. Μακριά. Αποκλίνετε), καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας(·με το να λένε ωραία λόγια -ξέρω γω, αυτή είναι η "χρηστολογία") καὶ εὐλογίας (·να ευλογοῦν τάχα) ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων(·εξαπατοῦν τις καρδιές των απλῶν ανθρώπων)»*.Λοιπόν; Μήπως εγώ, εσύ, αδερφέ, φθάνομε να σκανδαλίζομε;

Είναι όμως και οι σκανδαλιζόμενοι. Πρέπει να πούμε πάνω σ' αυτό ότι αυτοί δέχονται τον σκανδαλισμό. Το φαινόμενον, αγαπητοί μου, του σκανδαλισμού συμβαίνει σε αστήρικτες και ανώριμες πνευματικά ψυχές, όπως σας είπα, ή ψυχές που αγνοούν, συνεπώς το σκάνδαλο κυριότατα είναι μέσα τους. Το ακούσατε; Είναι μέσα τους. Υπάρχει δυνατότητα σκανδάλου από άγνοια να συμβεί ή από τα περιστατικά της στιγμής να είναι τέτοια. Συγκεκριμένα, λένε κάτι φορατζήδες, εφοριακοί, του Ναού του Σολομώντος, μάζευαν φόρους, καλώς έπρατταν, για την συντήρηση του Ναού, πήγαν στον Απόστολο Πέτρο. Του λένε: *«Εσύ και ο διδάσκαλος, ο Ιησούς Χριστός, δεν πληρώνετε*

φόρον;». Ο Απόστολος Πέτρος πήγε εις τον Χριστόν και του λέει «το και το». Και ο Κύριος του λέει -προφανώς ήσαν επάνω στη λίμνη της Γαλιλαίας: *«Ρίξε το αγκίστρι σου· το πρώτο ψάρι που θα πιάσεις, σύρε το, άνοιξε το στόμα του και θα βρεις μέσα έναν στατήρα -δηλαδή δύο δίδραχμα-. Πλήρωσε για σένα και για μένα, αν και δεν έχομε υποχρέωση να πληρώσομε φόρο στον Ναό. Τα παιδιά»,* λέει, *«του βασιλιά, πληρώνουνε φόρο; Αλλά -ακούστε- για να μην τους σκανδαλίσομε».*

Έτσι, πολλές φορές, αγαπητοί, φθάνομε στο σημείο αυτό. Να θυσιάσομε και τα δικαιώματά μας κ.λπ. κ.λπ. μόνο και μόνο να μην σκανδαλιστούμε. Λίγοι είναι εκείνοι που σκανδαλίζονται με τις ενέργειες του Θεού; *«Κοίταξε»,* λέει, *«ο Θεός είναι άδικος. Δες πώς ενεργεί. Πήρε τον άνθρωπον αυτόν με τον θάνατο, που είχε μεγάλη φαμιλιά και φτωχή. Και δεν πήρε εκείνον τον όποιον, ο οποίος, ξέρω γω, έχει και τόσα λεφτά και δεν έχει ανάγκες».* Σκανδαλιζόμεθα ακόμη και για τις ενέργειες του Θεού.

Βέβαια, πολλά θα είχα να σας πω, αγαπητοί. Αλλά ένα είναι. Δεν πρέπει να είμεθα ούτε σκανδαλίζοντες, ούτε σκανδαλιζόμενοι. *«Τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον».* Δεν θα σκανδαλίσομε. Η Θυσία των δικαιωμάτων μας και η αγάπη τα πετυχαίνει αυτά. Αν αγαπῶ τον πλησίον μου... Κάποτε ο άγιος Φλωρίνης, να σας το πω, το θυμήθηκα, ήταν Κατοχή, και είχαν συσσίτια. Αγόρασε, λοιπόν, λίγο χαλβά, αγόρασε με τα χρήματά του και για να μην τον κρατάει, τον έβαλε στο καρότσι των συσσιτίων που μάζευαν τρόφιμα κ.τ.λ. Τώρα, πώς να τον πάρει τον χαλβά; Όλοι βλέπανε. Θα λέγαν ότι πήρε χαλβά για λογαριασμό του. Ενώ τον είχε πληρώσει. Τον χαλβά τον άφησε μες στο καρότσι και δεν τον πήρε. Αυτό θα πει να θυσιάζω τα δικαιώματά μου.

Πάντως δεν πρέπει να σκανδαλιζόμαστε, γιατί προδίδει μικροψυχία, άγνοια, απαιδευσία και ανελευθερία. Ακόμη, έναντι του Θεού θα πάρομε το απόλυτα δεδομένον ότι ο Θεός είναι δίκαιος, αγαθός, σοφός, δυνατός. Και χωρίς να μπορούμε να εξηγούμε τις ενέργειές Του μέσα στην Ιστορία, ποτέ μη φθάνομε να πούμε: *«Ο Θεός έτσι ή αλλιώς, ενεργεί λανθασμένα».* Ποτέ. Και με τον τρόπον αυτόν, αλήθεια, ποτέ δεν θα σκοντάψουμε. Αν είμεθα προσεκτικοί, όσο τούτο είναι δυνατόν, και να μην σκανδαλίσομε και να μην σκανδαλιζόμαστε. Αμήν.

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ

και με απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη στον πνευματικό μας καθοδηγητή
μακαριστό γέροντα Αθανάσιο Μυτιληναίο,

ψηφιοποίηση και επιμέλεια κειμένου:

Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΠΗΓΕΣ:

- Απομαγνητοφώνηση ομιλίας δια χειρός του αξιοτίμου κ. Αθανασίου Κ.
- https://www.arnion.gr/mp3/omilies/p_athanasios/omiliai_kyriakvn/omiliai_kyriakvn_789.mp3